

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

НАКАЗ

Київ

№ _____

Про затвердження Методики експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні

Відповідно до п. 10 ч. 1 ст. 7, п. 5 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методику експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні, що додається.
2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова

Олександр НОВІКОВ

Національне агентство з питань запобігання корупції
№281/23 від 06.12.2023
Підписувач Новіков Олександр Федорович
Сертифікат 26B2648ADD3032E104000000FACA2D005C60AB00
Дата підписання 06.12.2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національного агентства
з питань запобігання корупції

№ _____

Методика експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні

I. Загальні положення

Ця Методика розроблена з метою створення уніфікованого інструментарію дослідження оцінок антикорупційного середовища України щодо змін рівня та поширеності корупції в державі та визначених сферах, реалізації державної антикорупційної політики.

Необхідність оцінювання рівня корупції в Україні, що має використовуватись під час формування та реалізації державної антикорупційної політики, передбачена положеннями чинного законодавства. Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції належить до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство).

Систематичні соціологічні дослідження, що організовуватиме Національне агентство, мають стати інструментом отримання релевантних, репрезентативних та порівнюваних (у часі, відносно попередніх опитувань) даних щодо рівня корупції за двома групами показників:

показники сприйняття корупції: сприйняття поширеності корупції в Україні загалом, у базових сферах, сприйняття зміни рівня корупції за останній рік, оцінка антикорупційних заходів держави тощо;

показники корупційного досвіду: оцінка рівня поширеності корупційних практик у певних сферах суспільного життя та реалізації відповідної політики на державному, регіональному чи місцевому рівні (далі – сфери), що найбільш уражені корупцією та/або мають найбільше значення для економічного зростання та розбудови інклюзивних демократичних інститутів.

З метою отримання даних щодо вищезазначених показників **концепція організації проведення Національним агентством соціологічних досліджень¹** передбачає такі відносно самостійні, але взаємопов'язані між собою етапи (використання різних видів соціологічних опитувань).

¹ Ця Концепція визначена у п. 2.1 розділу II Методики стандартного опитування щодо корупції в Україні, затвердженої наказом Національного агентства від 30.12.2021 № 842/21.

Експертне опитування – опитування представників антикорупційного середовища, спрямоване передусім на визначення сфер з найбільшим рівнем поширеності корупції. За результатами дослідження формується перелік пріоритетних сфер щодо запобігання та протидії корупції в Україні на певний період, ситуація щодо стану та динаміки корупції в яких має стати об'єктом більш глибокого вивчення.

Це є першочергово необхідним етапом, оскільки отримані дані є відправним орієнтиром для вибору подальших інструментів дослідження корупції в певних сферах² в наступні роки. При цьому перелік пріоритетних сфер щодо запобігання та протидії корупції в Україні може переглядатись з урахуванням тих змін, що відбуватимуться у відповідних сферах.

Експертне опитування має передбачати періодичний зріз (не рідше ніж раз на 2 роки) думки антикорупційних експертів за визначеними показниками сприйняття корупції та оцінки державної антикорупційної політики.

Репрезентативне опитування населення України та репрезентативне опитування представників бізнесу. Проведення цих опитувань в рамках стандартного опитування щодо корупції в Україні³ надає можливість отримати релевантні дані щодо показників як сприйняття корупції зазначеними групами респондентів, так і їх корупційного досвіду загалом і в окремих пріоритетних сферах щодо запобігання та протидії корупції в Україні (визначених, у т.ч., за результатами експертного опитування, проведеного Національним агентством у 2021 році), де населення та бізнес мають достатньо репрезентативний досвід взаємодії.

Окремі сферальні (кластерні) опитування – проведення окремих опитувань цільових груп з метою визначення поширеності корупції та ідентифікації корупційних практик у тих сферах (з переліку пріоритетних сфер щодо запобігання та протидії корупції в Україні), в яких, з огляду на невисокий досвід взаємодії респондентів, неможливе отримання релевантних даних за допомогою репрезентативного опитування населення та/або представників

² Національне агентство впровадило зазначену концепцію організації проведення соціологічних досліджень. Зокрема, за результатами експертного опитування у 2021 році було:

1) сформовано загальний рейтинг сфер щодо рівня поширеності корупції (близько 15 сфер із зазначеного рейтингу використовуються на другому етапі (в рамках стандартного опитування щодо корупції в Україні) – при оцінці респондентами рівня поширеності корупції в них);

2) визначено думку експертів щодо доцільності опитування населення в цілому та/або представників бізнесу як респондентів загальноукраїнського опитування з питань поширеності корупції у певних сферах.

Результати проведеного експертного опитування проаналізовані у сукупності з результатами соціологічних, аналітичних та інших досліджень, а також із загальнодержавними статистичними даними щодо запобігання та протидії корупції в Україні. За підсумками цієї роботи визначено перелік пріоритетних сфер щодо запобігання та протидії корупції в Україні на період 2021–2025 років, ситуація щодо стану та динаміки корупції в яких має стати об'єктом більш глибокого вивчення (у тому числі й за допомогою соціологічних опитувань).

³ Відповідно до Методики стандартного опитування щодо корупції в Україні, затвердженої наказом Національного агентства від 30.12.2021 № 842/21, були проведені репрезентативні опитування населення та представників бізнесу України у 2021 та 2022 роках. При цьому при розробленні цієї методики та відповідних анкет-опитувальників було враховано результати проведеного у 2021 році експертного опитування з визначення сфер із найбільшим рівнем поширеності корупційних практик.

бізнесу. Такий підхід забезпечить валідність результатів вимірювання оцінки рівня корупції у різних сферах.

Наведена концепція організації проведення Національним агентством соціологічних досліджень дає змогу забезпечити виконання завдань з отримання кількісних характеристик сприйняття та досвіду корупції у переважній більшості визначених пріоритетних сфер.

Головною умовою можливості використання результатів різних (за спрямованістю та охопленням респондентів) видів соціологічних опитувань при аналізі поширеності корупції в Україні та ефективності державної антикорупційної політики, збереження взаємопов'язаності між собою таких опитувань є необхідність періодичного отримання даних за результатами опитування антикорупційних експертів. Результати зрізу думки фахівців, які є достатньо обізнаними з питань формування та/або реалізації антикорупційної політики, мають надавати достатньо релевантну оцінку сприйняття стану ситуації з корупцією в Україні та можуть зумовлювати необхідність перегляду (оновлення, коригування) переліку пріоритетних сфер для інших досліджень.

II. Завдання та інструментарій експертного опитування

Основними завданнями експертного опитування є:

формування загального рейтингу сфер щодо рівня поширеності корупції;
визначення експертних оцінок за базовими показниками сприйняття корупції в Україні (щодо поширеності корупції в державі, серйозності проблеми корупції з погляду на різні її типи, зміни рівня корупції тощо);

визначення експертних оцінок (думок) щодо ефективності антикорупційної політики держави (у т.ч. щодо діяльності державних органів) та її пріоритетів;

отримання даних за певними показниками для їх подальшого порівняння з результатами стандартного опитування щодо корупції в Україні (репрезентативні опитування населення та представників бізнесу).

Інструментарій експертного опитування

Опитування проводиться за Анкетною опитування експертів (далі – Анкета), що додається, яка містить систему показників, змістовно розділену на три розділи.

У розділі I Анкети досліджується експертна думка щодо серйозності для України проблеми корупції з погляду на різні її типи: політичної корупції на найвищому рівні, корупції в бізнесі та повсякденної побутової корупції.

Пріоритетним завданням дослідження є визначення оцінки антикорупційних експертів щодо рівня поширеності корупції в кожній з визначених сфер та в Україні в цілому (за 5-бальною шкалою). Перед визначенням експертами рівня поширеності корупції в окремих сферах

досліджується самооцінка їх обізнаності щодо груп сфер (зокрема, на предмет обізнаності щодо наявності корупційних практик, ризиків та рівня поширеності корупції у певній сфері та/або залученості до аналізу / діяльності у цій сфері). Експерти обирають один з трьох рівнів обізнаності: 1) обізнані на експертному рівні; 2) слідкують за сферами; 3) не слідкують за сферами. Такий показник дає змогу виділити респондентів, які обізнані з групами сфер на експертному рівні або слідкують за ними. Надалі цей показник може бути додатково використаний для аналізу експертних оцінок та в цілому як характеристика якості проведеного опитування.

Для респондентів, які зазначили, що з певними групами сфер обізнані на експертному рівні, надається можливість прокоментувати свою оцінку рівня поширеності корупції у відповідних сферах, що входять до групи (наприклад, назвати найбільш поширені корупційні практики у відповідній сфері). Такий підхід надасть можливість надалі використовувати ці результати опитування як елемент якісного дослідження корупції в сферах.

Перелік сфер може бути доповнений власним варіантом шляхом відповіді на відкрите питання (зазначення іншої сфери поза переліком), що передбачатиме визначення експертом рівня поширеності корупції у наведеній сфері.

Також визначається оцінка експертами зміни рівня корупції в Україні за останні 12 місяців. Додатково до цього показника визначаються прогнозні експертні оцінки щодо зміни ситуації з корупцією в країні з погляду на тенденції, що розвиваються в Україні.

Результати дослідження за показниками цього розділу забезпечують класичний вимір сприйняття експертами стану поширеності корупції в державі та зміни її рівня.

У розділі II Анкети досліджуються оцінки ефективності (результативності) державної антикорупційної політики за останні 2 роки, а також ефективності (результативності) антикорупційної діяльності окремих державних органів, (диференційовані за державними органами та суб'єктами запобігання та протидії корупції).

Визначення думки респондентів щодо державних органів, які, на їхню думку, є «відповідальними» за подолання корупції в Україні, є важливим додатковим показником оцінки важливості діяльності відповідних державних органів, який може порівнюватися з попереднім показником (ефективність / результативність антикорупційної діяльності державних органів).

Також визначається оцінка експертів (за 5-бальною шкалою) щодо рівня незалежності в діяльності антикорупційних органів⁴ (відсутність втручання в їх діяльність та/або тиск на них з боку окремих владних інституцій чи їхніх представників, політиків або представників бізнесу).

Окремим аспектом оцінки орієнтирів у впровадженні державою заходів щодо запобігання та протидії корупції є визначення думки експертного антикорупційного середовища щодо напрямів (пріоритетів) антикорупційної політики держави, які є найбільш ефективними для зменшення рівня корупції в Україні.

Розділ II Анкети також містить два відкритих питання для експертів щодо зазначення ними подій за останні 12 місяців, що пов'язані з корупцією в Україні та які справили на них найбільш негативне та найбільш позитивне враження.

В останньому питанні цього розділу Анкети експерту надається можливість надати додатковий коментар щодо оцінки стану корупції в Україні або в окремих сферах, який може бути цінним для комплексного аналізу результатів дослідження.

У цілому дані, отриманні за результатами відповіді респондентів на окремі питання цього розділу Анкети, дадуть змогу експертам сформуванню комплексну оцінку стану та пріоритетів антикорупційної політики держави, а також ефективності діяльності низки державних органів щодо запобігання та протидії корупції.

Розділ III Анкети включає відкриті питання щодо:

отримання інформації безпосередньо стосовно експерта: прізвище, власне ім'я та по батькові, контактні дані, місце роботи. Дані за останнім показником дають змогу перевірити дотримання умов моделювання вибірки експертів та забезпечити аналіз результатів у розподілі за певними їх категоріями;

згоди експерта на публікацію даних щодо нього в звіті за результатами опитування.

Інформація, отримана у межах відповідей на питання розділу III Анкети, може бути використана Національним агентством у подальшому для залучення таких експертів до заходів з формування, моніторингу або оцінки ефективності державної антикорупційної політики, оцінки загальних показників та причин корупції на загальнодержавному або регіональному рівні (зокрема, до діяльності робочих груп, обговорення проектів нормативно-правових актів, наступних експертних опитувань, роботі у фокус-групах тощо).

Система показників експертного опитування (зазначених в розділах I, II Анкети) є простою та уніфікованою (придатною для проведення повторних

⁴ У цьому питанні – це спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, визначені у ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції», а також Державне бюро розслідувань, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Вищий антикорупційний суд.

досліджень) і забезпечуватиме отримання оцінок антикорупційних експертів стосовно сприйняття зміни рівня та поширеності корупції та реалізації державної антикорупційної політики, що дасть змогу надалі здійснювати валідне порівняння отриманих даних та відстежувати динаміку зміни цих показників. Також відповідні оцінки буде доцільно порівняти з результатами стандартного опитування щодо корупції в Україні.

III. Дизайн та вимоги щодо проведення опитування

Експертне опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні проводиться періодично (не рідше ніж раз на 2 роки) за обраним дизайном і визначеними показниками сприйняття зміни рівня та поширеності корупції.

3.1. Вибірка експертів

Проведенню експертного опитування передують цільовий відбір фахівців у сфері формування та/або реалізації антикорупційної політики за результатами якого формується *вибірка експертів*, яка складається з *двох основних категорій фахівців*:

1) *«теоретики»* – науковці, аналітики та незалежні експерти (в тому числі, представники закладів вищої освіти, науково-дослідних установ, аналітичних центрів), які займаються вивченням явища корупції та її форм, теорії та практики запобігання і протидії корупції, пошуком способів удосконалення антикорупційного і пов'язаного з ним законодавства, практики його застосування, а також представники громадських об'єднань, міжнародних організацій, донорів, які протягом останніх двох років надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції, медіа, міжнародні експерти, незалежні громадські активісти, які опікуються проблемою корупції в Україні;

2) *«практики»* – представники державних органів / органів місцевого самоврядування, які на загальнодержавному та/або місцевому рівні займаються формуванням та/або реалізацією антикорупційної політики, а також здійснюють досудове розслідування та правосуддя у справах про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення (Національного агентства, Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Державного бюро розслідувань, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Вищого антикорупційного суду, інших державних органів або органів місцевого самоврядування, в тому числі уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції).

Загальна кількість респондентів (експертів) – не менше ніж 200 осіб. При цьому розподіл між «теоретиками» та «практиками» має бути максимально

близьким до рівномірного. При проведенні опитування в наступні роки⁵ необхідно надавати пріоритет тим експертам, які брали участь в попередньому дослідженні, залучаючи інших для набрання необхідної вибірки у випадку відмов та неможливості встановити зв'язок з попередніми респондентами. Водночас до переліку респондентів в наступні роки дослідження необхідно додавати актуальних експертів, у тому числі нових осіб на відповідних посадах (зокрема, в категорії «практики»).

Результати опитування зважуються за параметром «категорія фахівців» для рівномірного представництва обох категорій у вихідних даних, які використовуватимуться для аналізу результатів опитування.

Метод проведення опитування (збору інформації) – індивідуальне заповнення експертами онлайн-анкети за наданим виконавцем робіт посиленням. В окремих випадках (у разі згоди респондента) може бути використано телефонне опитування експертів за відповідною анкетною – у такому випадку анкету заповнює інтерв'юер зі слів респондента.

3.2. Вимоги до виконавця дослідження

Виконавцем робіт з проведення опитування є Національне агентство або інше підприємство, установа, організація, залучена до виконання робіт в установленому чинним законодавством порядку.

У разі такого залучення виконавцем опитування може бути організація, яка: має досвід проведення емпіричних досліджень щодо корупції в Україні та експертних опитувань з важливих питань суспільно-політичного та економічного характеру;

спроможна забезпечити контроль якості збору даних;

спроможна провести обробку та аналіз результатів згідно з науковими стандартами обробки та аналізу соціологічних даних;

має організаційну спроможність для дослідницької діяльності;

має досвід підготовки аналітичних звітів за результатами опитувань (не менше ніж 5 оприлюднених звітів за останні 5 років);

на час проведення опитування не має зобов'язань щодо політичних партій чи рухів, що можуть вплинути на неупередженість дослідження.

3.3. Звітність за результатами опитування

Звітність за результатами проведення експертного опитування щодо оцінки рівня корупції в Україні включає такі продукти, створені в рамках дослідження:

підсумковий аналітичний звіт в електронній та паперовій формі (українською та англійською мовами);

⁵ Перше опитування за цією методикою заплановано провести у 2023 році

технічний звіт в електронній формі, який містить методологічну інформацію щодо опитування, зокрема стосовно: процедур вибірки, обробки, перевірки та аналізу даних.

файли електронних таблиць одновимірних розподілів результатів опитування у форматі Excel;

файли даних та синтаксис обробки та аналізу даних у форматі даних csv;

презентація результатів опитування, створена в MS PowerPoint (українською та англійською мовами);

пресреліз (українською та англійською мовами).

Підсумковий аналітичний звіт, створений за результатами обробки узагальнення, обробки та аналізу вихідних даних, включає аналітичну частину, яка, зокрема, містить:

основні результати аналізу, які оформлюються у табличній формі (у т.ч., у вигляді двовимірних таблиць);

візуалізацію результатів дослідження – інфографіку (у т.ч., відповідні до змісту та виду даних діаграми, графіки тощо);

змістовні ключові висновки та рекомендації (у т.ч., за результатами аналізу відповіді респондентів на відкриті питання);

порівняння з результатами попередніх опитувань (за можливості).

Національне агентство публікує на офіційному вебсайті підсумковий аналітичний звіт за результатами експертного опитування та перелік експертів, які взяли участь в опитуванні та надали згоду на таку публікацію.

**Керівник Департаменту
антикорупційної політики**

Дмитро КАЛМИКОВ

Національне агентство з питань запобігання корупції

Підписувач Калмиков Дмитро Олександрович

Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000075992E00B81AA100

Дата підписання 05.12.2023

Додаток

до Методики експертного опитування
щодо оцінки рівня корупції в Україні
(розділ II)

АНКЕТА опитування експертів

Шановний(а) пане (пані) експерте (експерт)!

Це опитування проводиться на замовлення Національного агентства з питань запобігання корупції.

Метою цього опитування є дослідження оцінок антикорупційного середовища України щодо змін рівня та поширеності корупції в державі, реалізації державної антикорупційної політики.

*Окремим важливим аспектом дослідження є визначення **сфер** суспільного життя та реалізації відповідної політики на державному, регіональному чи місцевому рівнях (далі – сфери), що **найбільш уражені корупцією** і, відповідно, є пріоритетними в контексті запобігання та протидії корупції. Надалі комплексне вивчення ситуації у таких сферах буде проведено різними кількісними та якісними методами соціологічних досліджень (загальнонаціональні опитування, секторальні опитування в окремих сферах, фокус-групи тощо).*

Результати цього опитування використовуватимуться при аналізі ефективності державної антикорупційної політики України. Зокрема, дані за окремими показниками буде порівняно з даними стандартного опитування щодо корупції в Україні (загальнонаціональні опитування населення та представників бізнесу).

Відбір експертів для цього опитування проводився з урахуванням наявних можливостей експерта надати ґрунтовну, незалежну та зважену оцінку поточної ситуації щодо корупції як в цілому в Україні, так і у визначених сферах.

Заповнення Анкети проводитиметься за звичними для Вас правилами та не потребуватиме багато часу. Щодо всіх Ваших відповідей ми гарантуємо конфіденційність, результати опитування будуть використані тільки в узагальненому вигляді. Після завершення опитування може бути опубліковано перелік експертів, які взяли участь в опитуванні та надали згоду на таку публікацію.

Дякуємо за Вашу згоду взяти участь в експертному опитуванні!

I. Сприйняття змін рівня та поширеності корупції в Україні в цілому та в окремих сферах*

*Сфери – сфери суспільного життя та реалізації відповідної політики на державному, регіональному чи місцевому рівнях

У цьому дослідженні під визначенням «корупція» пропонується розуміти:

1) **зловживання** публічним службовцем (державним службовцем або службовцем органу місцевого самоврядування) або службовою особою підприємства (організації) своїми службовими повноваженнями з метою одержання хабаря (неправомірної вигоди);

2) **надання хабаря (неправомірної вигоди)** публічному службовцю (державному службовцю або службовцю органу місцевого самоврядування) або службовій особі підприємства (організації) з метою схилити його/її до зловживання своїми службовими повноваженнями.

Таким чином, корупція завжди пов'язана з **неправомірною вигодою** (гроші, інше майно, переваги, пільги, послуги тощо), яку **публічний службовець або службова особа підприємства (організації)** фактично отримує чи намагається отримати як плату за зловживання своїми службовими повноваженнями чи пов'язаними з ними можливостями.

1. Наскільки серйозною проблемою для України Ви вважаєте такі типи корупції?

№ з/п	ТИПИ КОРУПЦІЇ	Зовсім не серйозна	Скоріше не серйозна	Частково так, частково ні	Скоріше серйозна	Дуже серйозна	Важко сказати / Відмова
1	Політична корупція на найвищому рівні (наприклад, в Уряді чи Верховній Раді України)	1	2	3	4	5	99
2	Корупція в бізнесі (наприклад, при взаємодії бізнесу та чиновників)	1	2	3	4	5	99
3	Повсякденна побутова корупція (наприклад, у школах та лікарнях)	1	2	3	4	5	99

2. Оцініть, будь ласка, наскільки Ви обізнані щодо таких груп сфер, зокрема на предмет наявності корупційних практик, ризиків та рівня поширення корупції у певній сфері та/або проводите аналіз / діяльність у цій сфері?

№ з/п	Група сфер (ротація)	Обізнані на експертному рівні	Слідкуєте за цими сферами	Не слідкуєте за цими сферами
1	Митниця	1	2	3
2	Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон. Переміщення людей і товарів з підконтрольних Україні територій на тимчасово окуповані РФ території України та навпаки	1	2	3
3	Діяльність правоохоронних органів та сервісних центрів МВС	1	2	3
4	Судова система	1	2	3
5	Військова сфера. Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	1	2	3

6	Приватизація підприємств. Управління державними підприємствами та іншими господарськими товариствами з часткою держави більше 50%	1	2	3
7	Управління комунальним майном / утримання та використання комунального громадського транспорту	1	2	3
8	Контроль і нагляд за господарською діяльністю (Державна податкова служба України, архітектурно-будівельний контроль, Держекоінспекція, Держпродспоживслужба, пожежний нагляд тощо) / діяльність Антимонопольного комітету України	1	2	3
9	Публічні закупівлі, державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель.	1	2	3
10	Земельні відносини, землеустрій	1	2	3
11	Природні ресурси (лісове, мисливське, рибне, водне господарство; надання дозволів та видобування корисних копалин)	1	2	3
12	Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та водовідведення	1	2	3
13	Освіта (дошкільна освіта, початкова та середня школа, вища освіта)	1	2	3
14	Державна та комунальна медицина (медичні послуги). Закупівля медичного обладнання та лікарських засобів	1	2	3
15	Надання адміністративних (органи влади / ЦНАП / «Дія Центри») та соціальних послуг / допомог різним категоріям громадян	1	2	3
16	Гуманітарна допомога	1	2	3
17	Діяльність антикорупційних органів, формування і реалізація антикорупційної політики	1	2	3

3. На Вашу думку, наскільки корупція поширена в таких сферах?

Просимо надати відповідь, що враховує Вашу експертну обізнаність щодо корупції в цих сферах.

У разі, якщо Ви не слідкуєте за ситуацією з корупцією в цих сферах, ми розраховуємо на Вашу особисту думку, що враховує загальну обізнаність щодо корупції в цих сферах.

Відповідь надайте, використовуючи 5-бальну шкалу, де:

«1» – відсутня, «2» – майже відсутня, «3» – інколи поширена, інколи ні, «4» – децю поширена, «5» – дуже поширена

3.1. Чи не могли б Ви експертно прокоментувати свою оцінку (наприклад назвати найбільш поширені корупційні практики у відповідній сфері)?

(додаткове питання лише для тих респондентів, які в питанні № 2 по певній групі сфер зазначили варіант відповіді 1 (обізнані на експертному рівні))

№ з/п	Група сфер (не показувати, ротація груп)	Сфера (ротація сфер у межах групи)	Відсутня	Майже відсутня	Інколи поширена, інколи ні	Децю поширена	Дуже поширена	Важко сказати / Відмова	3.1
1	1. Митниця	Митниця (для фізичних осіб, що не є ФОП) (митний контроль, оформлення митних документів тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
2		Митниця (для суб'єктів господарювання) (митний контроль, оформлення митних документів тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
3	2. Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон. Переміщення людей і товарів з	Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон (у т.ч., дотримання міграційного законодавства), крім митного контролю	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
4	підконтрольних Україні територій на тимчасово окуповані РФ території України та навпаки	Переміщення людей і товарів з підконтрольних Україні територій на тимчасово окуповані РФ території України та навпаки	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
5	3. Діяльність правоохоронних органів та сервісних центрів МВС	Діяльність патрульної поліції	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
6		Інша діяльність органів правоохоронних органів (Національна поліція, СБУ, прокуратура, Бюро економічної безпеки України) із забезпечення законності та правопорядку, проведення досудового розслідування (крім діяльності патрульної поліції, сервісних центрів МВС)	1 1	2 2	3 3	4 4	5 5	99 99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
7		Діяльність сервісних центрів МВС	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
8	4. Судова система	Судова система (у т.ч., виконання судових рішень)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
9	5. Військова сфера. Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	Публічні закупівлі для потреб оборони і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
10	і національної безпеки, модернізація військової техніки, торгівля зброєю	Військова сфера (використання та розпорядження нерухомим майном і землями, паливно-мастильними матеріалами тощо; питання призову, просування військовослужбовців по службі, забезпечення їх житлом)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова

11	6. Приватизація підприємств.	Приватизація підприємств	1	2	3	4	5	99	
12	Управління державними підприємствами та іншими господарськими товариствами з часткою держави більше 50%	Управління державними підприємствами та іншими господарськими товариствами з часткою держави більше 50% (непрозоре призначення керівництва, привласнення, розтрата або заволодіння майном тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
13	7. Управління комунальним майном /	Управління комунальним майном (надання в оренду, контроль використання)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
14	утримання та використання комунального громадського транспорту	Утримання та використання комунального громадського транспорту	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
15	8. Контроль і нагляд за господарською діяльністю (Державна податкова служба України, архітектурно-будівельний контроль,	Нарахування і стягнення податкових та інших обов'язкових платежів	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
16		Архітектурно-будівельний контроль	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
17	архітектурно-будівельний контроль, Держекоінспекція, Держпродспоживслужба, пожежний нагляд тощо) / діяльність Антимонопольного комітету України	Контроль і нагляд за господарською діяльністю (Держекоінспекція, Держпродспоживслужба, пожежний нагляд, сертифікація, стандартизація, метрологія тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
18		Діяльність Антимонопольного комітету України	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
19		Публічні закупівлі робіт і послуг з будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг державного та місцевого значення	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
20	9. Публічні закупівлі, державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель	Публічні закупівлі робіт і послуг з реалізації інших великих інфраструктурних проектів (модернізація / реконструкція авіаційної, залізничної, портової інфраструктури, закладів соціальної сфери тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
21		Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель (моніторинг та перевірка закупівель, контроль фінансових та господарських операцій)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
22	10. Земельні відносини, землеустрій	Земельні відносини, землеустрій (безоплатна приватизація, розробка та затвердження інших проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
23	11. Природні ресурси (лісове, мисливське, рибне, водне господарство; надання дозволів та видобування корисних копалин)	Лісове господарство (заготівля і реалізація деревини, лісовідтворення)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
24		Надання дозволів та видобування корисних копалин (нафта, газ, вугілля, буритин, граніт, пісок тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
25		Використання інших природних ресурсів (мисливське, рибне, водне господарство)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова
26	12. Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та	Послуги з підключення та обслуговування систем електро-, газо-, водопостачання та	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова

	газо-, водопостачання та водовідведення)	водовідведення, крім послуг, пов'язаних з поточними розрахунками								
27	13. Освіта (дошкільна освіта, початкова та середня школа, вища освіта)	Заклади вищої освіти	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
28		Початкова та середня школа	1	2	3	4	5	99		
29		Комунальні дитячі садочки	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
30	14. Державна та комунальна медицина (медичні послуги).	Державна та комунальна медицина (медичні послуги)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
31	Закупівля медичного обладнання та лікарських засобів	Закупівля медичного обладнання та лікарських засобів	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
32		Соціальні послуги та допомоги (оформлення, виплати) різним категоріям громадян	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
33	15. Надання адміністративних (органи влади / ЦНАП / «Дія Центри») та соціальних послуг / допомог різним категоріям громадян	Діяльність центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) / «Дія Центрів» (реєстрація місця проживання, актів громадянського стану, оформлення права власності на нерухомість, видача паспортних та інших документів, довідок, реєстрація бізнесу тощо)	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
34		Надання адміністративних послуг, крім тих, що надаються через центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) / «Дія Центри» та сервісні центри МВС	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	
35	16. Гуманітарна допомога	Гуманітарна допомога у зв'язку зі збройною агресією РФ проти України	1	2	3	4	5	99	1. Відповідь: ____ 2. Відмова	

4. Вкажіть іншу сферу (що не ввійшла до переліку у попередньому питанні № 3), стосовно якої Ви обізнані на експертному рівні на предмет наявності корупційних практик, ризиків та рівня поширення корупції

1	Інші сфери відсутні	Перехід до питання № 7
2	_____	

5. На Вашу думку, наскільки корупція поширена у зазначеній Вами сфері?

Надайте відповідь, використовуючи 5-бальну шкалу, де:

«1» – відсутня, «2» – майже відсутня, «3» – інколи поширена, інколи ні, «4» – децю поширена, «5» – дуже поширена

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Важко сказати /
Відмова

99

6. Чи не могли б Ви експертно прокоментувати свою оцінку (наприклад, назвати найбільш поширені корупційні практики у цій сфері)?

1	Відповідь: _____
2	Відмова

7. На Вашу думку, наскільки корупція поширена в Україні загалом?

Відповідь надайте, використовуючи 5-бальну шкалу, де:

«1» – відсутня, «2» – майже відсутня, «3» – інколи поширена, інколи ні, «4» – децю поширена, «5» – дуже поширена

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Важко сказати /
Відмова

99

8. На Вашу думку, як змінився рівень корупції в Україні за останні 12 місяців?

Дуже знизився	1
Скоріше знизився	2
Не змінився	3
Скоріше зріс	4
Дуже зріс	5

Важко сказати / Відмова	99
-------------------------	----

9. Тенденції, що розвиваються в Україні, дозволяють припустити очікування...

зниження рівня корупції	1
зростання рівня корупції	2

Важко сказати / Відмова	99
-------------------------	----

II. Оцінка антикорупційної політики держави**10. На Вашу думку, хто відповідальний за подолання корупції в Україні?**Зазначте не більше ніж *три* варіанти

Президент України / Офіс Президента України	1
Верховна Рада України	2
Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади	3
Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)	4
Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	5
Державне бюро розслідувань (ДБР)	6
Служба безпеки України (СБУ)	7
Національна поліція України	8
Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП)	9
Прокуратура (<i>крім Спеціалізованої антикорупційної прокуратури</i>)	10
Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА)	11
Державна служба фінансового моніторингу України	12
Вищий антикорупційний суд (ВАКС)	13
Суди (<i>крім Вищого антикорупційного суду</i>)	14
Обласні органи влади	15
Місцеві органи влади	16
Інше (<i>зазначте власний варіант</i>) _____	17

Важко сказати / Відмова	99
-------------------------	----

11. На Вашу думку, наскільки ефективною (результативною) є державна антикорупційна політика за останні 2 роки?

Зовсім неефективна (нерезультативна)	1
Малоефективна (результативна)	2
Інколи ефективна (результативна), інколи ні	3
Деяко ефективна (результативна)	4

Дуже ефективна (результативна)	5
--------------------------------	---

Важко сказати / Відмова	99
-------------------------	----

12. На Вашу думку, наскільки ефективна (результативна) антикорупційна діяльність таких державних органів?

Відповідь надайте в кожному рядку використовуючи 5-бальну шкалу, де:

«1» – зовсім неефективна (нерезультативна), «2» – мало ефективна (результативна), «3» – інколи ефективна (результативна), інколи ні, «4» – децю ефективна (результативна), «5» – дуже ефективна (результативна), 99 – «Важко сказати»

№ з/п		1	2	3	4	5	Важко сказати / Відмова
1	Президент України / Офіс Президента України	1	2	3	4	5	99
2	Верховна Рада України	1	2	3	4	5	99
3	Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади	1	2	3	4	5	99
4	Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)	1	2	3	4	5	99
5	Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	1	2	3	4	5	99
6	Державне бюро розслідувань (ДБР)	1	2	3	4	5	99
7	Служба безпеки України (СБУ)	1	2	3	4	5	99
8	Національна поліція України	1	2	3	4	5	99
9	Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП)	1	2	3	4	5	99
10	Прокуратура (крім Спеціалізованої антикорупційної прокуратури)	1	2	3	4	5	99
11	Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА)	1	2	3	4	5	99
12	Державна служба фінансового моніторингу України	1	2	3	4	5	99
13	Вищий антикорупційний суд (ВАКС)	1	2	3	4	5	99
14	Суди (крім Вищого антикорупційного суду)	1	2	3	4	5	99
15	Обласні органи влади	1	2	3	4	5	99
16	Місцеві органи влади	1	2	3	4	5	99
17	Інше (зазначте власний варіант)	1	2	3	4	5	99

13. Наскільки Ви вважаєте незалежною діяльність таких державних органів (державних установ), а саме: відсутнє втручання в їх діяльність та/або тиск на них з боку окремих владних інституцій чи їхніх представників, політиків або представників бізнесу?

Відповідь надайте в кожному рядку використовуючи 5-бальну шкалу, де:

«1» – повністю незалежна, «2» – переважно незалежна, «3» – інколи незалежна, інколи залежна, «4» – переважно залежна, «5» – повністю залежна, 99 – «Важко сказати»

№ з/п		1	2	3	4	5	Важко сказати / Відмова
1	Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)	1	2	3	4	5	99

2	Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)	1	2	3	4	5	99
3	Державне бюро розслідувань (ДБР)	1	2	3	4	5	99
4	Національна поліція України	1	2	3	4	5	99
5	Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП)	1	2	3	4	5	99
6	Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА)	1	2	3	4	5	99
7	Вищий антикорупційний суд (ВАКС)	1	2	3	4	5	99

14. На Вашу думку, які з напрямків (пріоритетів) антикорупційної політики є найбільш ефективними для зменшення рівня корупції в Україні?

Зазначте не більше ніж **три** варіанти

1	Запровадження ефективного регулювання в різних галузях / сферах державної політики, зменшення регуляторного навантаження на бізнес
2	Забезпечення автоматизації процедур надання державних послуг та регулювання діяльності бізнесу (у т.ч., <i>цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування</i>)
3	Проведення галузевих реформ в пріоритетних (найбільш корумпованих) сферах , зокрема спрямованих на викорінення (усунення) наявних корупційних практик та ризиків
4	Реформування публічного адміністрування (<i>реформування й модернізація публічної служби</i>) України
5	Реформування правосуддя
6	Регламентация повноважень та функцій органів влади (у т.ч., установлення чітких правил, норм та процедур взаємодії органів влади з громадянами та суб'єктами господарювання)
7	Покращення внутрішнього контролю з питань протидії корупції в органах влади
8	Забезпечення незалежності та ефективної діяльності антикорупційних інституцій
9	Забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію
10	Формування суспільної нетерпимості до корупції , утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права
11	Здійснення ефективного громадського контролю за органами влади
12	Інше (<i>зазначте власний варіант</i>)

Важко сказати / Відмова | 99

15. Які з подій останніх 12 місяців, що пов'язані з корупцією в Україні, справили на Вас найбільш негативне та найбільш позитивне враження?

№ з/п		Важко сказати / Відмова
8.1	Подія, яка найбільше Вас засмутила _____	99
8.2	Подія, яку Ви вважаєте успіхом протидії корупції _____	99

16. Ми розуміємо, що формат опитування міг викликати певне Ваше незадоволення через неможливість надати на окремі питання розгорнуту відповідь, яка б враховувала Ваші знання як експерта. Тому, якщо Ви бажаєте надати додатковий коментар щодо оцінки стану корупції в Україні або в окремих сферах, який буде цінним для дослідників, можете залишити його тут.

Ми дуже вдячні за Вашу залученість!

Відповідь _____ | 1

Відмова	99
---------	----

III. Інформація про експертів

17. Вкажіть, будь ласка, свої прізвище, власне ім'я та по батькові

**Надана інформація буде використовуватись виключно для моніторингу заповнення анкет учасниками опитування та, у разі надання Вашої згоди, при публікації переліку експертів, які взяли участь у цьому опитуванні.*

Прізвище, власне ім'я та по батькові _____

18. Електронна адреса для контактів, мобільний телефон (за можливості) _____

**Дані будуть використані виключно для комунікації організаторів дослідження з респондентами з питань проведення опитування*

19. Місце роботи

(можливі декілька варіантів відповіді)

1	Орган державної влади
2	Орган місцевого самоврядування
3	Державний науково-дослідний заклад, вищий навчальний заклад (державний або приватний)
4	Недержавний аналітичний центр, неурядова (громадська) організація, міжнародна організація
5	Приватний бізнес, самозайняті особи
6	Медіа, незалежний журналіст
7	Інше _____

20. За результатами експертного опитування на вебсайті Національного агентства з питань запобігання корупції буде опубліковано Звіт з презентацією узагальнених даних та Перелік експертів, які взяли участь у цьому опитуванні.

Чи надасте Ви згоду на публікацію в такому переліку даних щодо Вас (прізвище, власне ім'я, по батькові та місце роботи)?

1	Так
2	Ні
